

ZALECENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

z dnia 18 czerwca 2009 r.

w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2009/C 155/02)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 149 ust. 4 i art. 150 ust. 4,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Poszerzanie i uznawanie wiedzy, umiejętności i kompetencji obywateli ma kluczowe znaczenie dla ich rozwoju osobistego i zawodowego, a także dla konkurencyjności, zatrudnienia i spójności społecznej we Wspólnocie. Z tego względu powinny one ułatwiać transnarodową mobilność pracownikom i osobom uczącym się oraz przyczyniać się do zaspokajania popytu i podaży na europejskim rynku pracy. Należy zatem promować i zwiększać na szczeblu wspólnotowym uczestnictwo w wolnym od granic procesie uczenia się przez całe życie oraz transfer, uznawanie i akumulację indywidualnych efektów uczenia się uzyskanych w kontekście formalnym, pozaformalnym i nieformalnym.
- (2) Na posiedzeniu Rady Europejskiej w Lizbonie w 2000 roku stwierdzono, że jednym z najważniejszych wymogów pozwalających dostosować systemy kształcenia i szkolenia we Wspólnocie do potrzeb społeczeństwa opartego na wiedzy powinna być większa przejrzystość kwalifikacji. Ponadto na posiedzeniu Rady Europejskiej w Barcelonie w 2002 roku podkreślono, jak ważne jest, zwiększanie przejrzystości i doskonalenie metod uznawania osiągnięć w obszarze kształcenia i szkolenia zawodowego („VET”) (ang. Vocational Education and Training).
- (3) Systemy VET, stanowiące główne obszary uczenia się przez całe życie, są bezpośrednio związane z kształceniem ogólnym i szkolnictwem wyższym oraz

z polityką zatrudnienia i polityką społeczną poszczególnych państw członkowskich. Poprzez swoje wielosektorowe oddziaływanie nie tylko wspierają one konkurencyjność europejskiej gospodarki i zaspokojenie zapotrzebowania rynku pracy, lecz także promują spójność społeczną, równość oraz aktywność i zaangażowanie obywateli.

- (4) W rezolucji Rady z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wspierania wzmocnionej współpracy europejskiej w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego ⁽⁴⁾ („proces kopenhaski”) oraz we wspólnym okresowym sprawozdaniu Rady i Komisji z 2004 r. na temat postępów w realizacji programu prac „Edukacja i szkolenie 2010” ⁽⁵⁾ podkreślono znaczenie systemu transferu osiągnięć dla kształcenia i szkolenia zawodowego, natomiast we wspólnym sprawozdaniu Rady i Komisji z 2008 r. ⁽⁶⁾ zaakcentowano potrzebę zwiększenia starań na rzecz poprawy jakości i atrakcyjności VET.
- (5) W konkluzjach Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich, zgromadzonych w Radzie z dnia 15 listopada 2004 r., w sprawie przyszłych priorytetów wzmocnionej współpracy europejskiej na rzecz kształcenia i szkolenia zawodowego nadano priorytet opracowaniu i wdrożeniu europejskiego systemu transferu osiągnięć w VET, aby umożliwić osobom uczącym się spożytkowanie osiągnięć, uzyskanych na dotychczasowej ścieżce edukacyjnej, przy przechodzeniu z jednego systemu kształcenia/szkolenia zawodowego do innego.
- (6) Celem niniejszego zalecenia jest stworzenie europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym („system ECVET”) (ang. European Credit System for Vocational Education and Training), mającego ułatwić transfer, uznawanie i akumulację efektów uczenia się osób zamierzających uzyskać określoną kwalifikację. Zwiększy to ogólne zrozumienie efektów uczenia się obywateli, przejrzystość tych efektów, transnarodową mobilność oraz możliwość przenoszenia efektów uczenia się zarówno pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi, jak i, w stosownych przypadkach, również wewnątrz samych państw członkowskich, w wolnym od granic obszarze uczenia się przez całe życie, a także zwiększy mobilność i możliwość przenoszenia kwalifikacji na szczeblu krajowym pomiędzy różnymi sektorami gospodarki oraz na rynku pracy. Przyczyni się to ponadto do rozwoju i rozszerzenia europejskiej współpracy w dziedzinie edukacji i szkoleń.

⁽¹⁾ Dz.U. C 100 z 30.4.2009, s. 140.⁽²⁾ Dz.U. C 325 z 19.12.2008, s. 48.⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 18 grudnia 2008 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 11 maja 2009 r.⁽⁴⁾ Dz.U. C 13 z 18.1.2003, s. 2.⁽⁵⁾ Dz.U. C 104 z 30.4.2004, s. 1.⁽⁶⁾ Dz.U. C 86 z 5.4.2008, s. 1.

- (7) System ECVET powinien się opierać na zasadach i na specyfikacjach technicznych określonych w załączniku II. Ponadto system ten powinien bazować na wspólnych zasadach zapewniania jakości określonych w konkluzjach Rady z dnia 28 maja 2004 r. w sprawie zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym oraz w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. (w sprawie ustanowienia europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym) ⁽¹⁾.
- (8) System ECVET stosuje się do wszystkich efektów uczenia się, które powinny być z reguły osiągalne w ramach szeregu ścieżek kształcenia i uczenia się na wszystkich poziomach europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie („EQF”) (ang. European Qualifications Framework), a następnie podlegać transferowi i uznaniu. Niniejsze zalecenie wpisuje się zatem w szersze cele promowania uczenia się przez całe życie i zwiększania możliwości zatrudnienia, otwartości na mobilność i integracji społecznej pracowników i osób uczących się. W szczególności ułatwia ono opracowanie elastycznych i zindywidualizowanych ścieżek, jak również uznawanie efektów uczenia się osiągniętych w ramach pozaformalnego i nieformalnego uczenia się.
- (9) Przejrzyste zasady zapewniania jakości, wymiana informacji oraz rozwój partnerstw pomiędzy instytucjami właściwymi do spraw kwalifikacji, organizatorami kształcenia i szkolenia zawodowego, i innymi zainteresowanymi stronami, powinny przyczynić się do budowania wzajemnego zaufania i ułatwienia wdrożenia niniejszego zalecenia.
- (10) Niniejsze zalecenie powinno zwiększyć spójność, porównywalność i komplementarność systemów transferu osiągnięć, stosowanych w kształceniu i szkoleniu zawodowym z europejskim systemem transferu i akumulacji zaliczeń („ECTS”) (ang. European Credit Transfer and Accumulation System), stosowanym w szkolnictwie wyższym, przyczyniając się tym samym do zwiększenia przenikalności poziomów edukacji i szkoleń, zgodnie z krajowym ustawodawstwem i krajową praktyką.
- (11) Należy propagować walidację ocenionych efektów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego zgodnie z konkluzjami Rady z dnia 28 maja 2004 r. w sprawie wspólnych europejskich zasad identyfikacji i walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.
- (12) Niniejsze zalecenie jest uzupełnieniem zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie ⁽²⁾, w którym zaleca się państwom członkowskim, by dążyły do powiązania ram kwalifikacji z istniejącymi lub przyszłymi europejskimi systemami transferu osiągnięć, zarówno w odniesieniu do transferu i akumulacji zaliczeń w szkolnictwie wyższym, jak i do transferu osiągnięć w VET. Podczas gdy głównym celem EQF jest zwiększenie przejrzystości, porównywalności i możliwości przenoszenia posiadanych kwalifikacji, system ECVET ma na celu ułatwienie transferu, uznawania i akumulacji efektów uczenia się osób dążących do uzyskania określonej kwalifikacji.
- (13) Niniejsze zalecenie uwzględnia również decyzję nr 2241/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie jednolitych ram wspólnotowych dla przejrzystości kwalifikacji i kompetencji (Europass) ⁽³⁾ oraz zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie mobilności transnarodowej we Wspólnocie w celach edukacji i szkolenia: Europejska karta na rzecz jakości mobilności ⁽⁴⁾.
- (14) Niniejsze zalecenie powinno ułatwić zaangażowanie, w stosownych przypadkach, właściwych organów lokalnych i regionalnych w proces łączenia krajowych lub innych ram kwalifikacji i systemów z systemem ECVET.
- (15) Niniejsze zalecenie nie powinno naruszać przepisów dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych ⁽⁵⁾, która określa prawa i obowiązki zarówno właściwego organu krajowego, jak i osoby migrującej. Stosowanie systemu ECVET nie powinno mieć wpływu na dostęp do rynku pracy w przypadku uznania kwalifikacji zawodowych na podstawie dyrektywy 2005/36/WE. Ponadto system ECVET nie nadaje obywatelom żadnych nowych uprawnień do tego, aby efekty uczenia się albo punkty ECVET były automatycznie uznawane.
- (16) Wprowadzenie i wdrożenie systemu ECVET odbywa się na zasadzie dobrowolności, zgodnie z art. 149 i 150 Traktatu, dlatego też można je przeprowadzać jedynie w zgodzie z obowiązującymi krajowymi przepisami prawa i uregulowaniami.
- (17) Ponieważ cele niniejszego zalecenia, a mianowicie wspieranie i uzupełnianie działań państw członkowskich, ułatwianie współpracy pomiędzy nimi w celu zwiększenia przejrzystości oraz propagowanie mobilności i uczenia się przez całe życie, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości, określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, o której mowa w tym artykule, niniejsze zalecenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia określonych w nim celów, ponieważ nie zastępuje ani nie definiuje krajowych systemów kwalifikacji, samych kwalifikacji ani krajowych systemów transferu osiągnięć, nie określa konkretnych efektów uczenia się ani indywidualnych kompetencji, a także nie ma na celu ani nie wymaga fragmentacji systemów kwalifikacji ani też ich zharmonizowania,

⁽¹⁾ Zob. s. 1 niniejszego Dziennika Urzędowego.

⁽²⁾ Dz.U. C 111 z 6.5.2008, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 390 z 31.12.2004, s. 6.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 394 z 30.12.2006, s. 5.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 22.

NINIEJSZYM ZALECAJĄ, ABY PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE:

- 1) promowały europejski system transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym („system ECVET”), określony w załącznikach I i II, na wszystkich poziomach EQF, w odniesieniu do kwalifikacji z zakresu VET, aby ułatwić transnarodową mobilność i uznawanie efektów uczenia się w VET oraz w wolnym od granic uczeniu się przez całe życie;
- 2) stworzyły niezbędne warunki, a w stosownych przypadkach przyjęły odpowiednie środki, tak aby od 2012 roku – zgodnie z krajowym ustawodawstwem i krajową praktyką oraz na podstawie testów i prób – możliwe było stopniowe stosowanie systemu ECVET w odniesieniu do kwalifikacji VET na wszystkich poziomach EQF, i używany do celów transferu, uznawania i akumulacji indywidualnych efektów uczenia się, uzyskanych w kontekście formalnym oraz – tam gdzie to stosowne – w kontekście pozaformalnym i nieformalnym;
- 3) wspierały rozwój krajowych i europejskich partnerstw i sieci skupiających instytucje i organy odpowiedzialne za kwalifikacje i dyplomy, organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego, partnerów społecznych oraz inne zainteresowane podmioty prowadzące działalność polegającą na testowaniu, wdrażaniu i promowaniu systemu ECVET;
- 4) zagwarantowały zainteresowanym stronom i osobom indywidualnym w obszarze VET dostęp do informacji oraz wytycznych z zakresu stosowania systemu ECVET, a jednocześnie ułatwiły wymianę informacji pomiędzy państwami członkowskimi. Ponadto aby zadbały o należyte upowszechnianie przez właściwe organy informacji o zastosowaniu systemu ECVET do kwalifikacji oraz o to, by pokrewne dokumenty „Europass”, wydawane przez właściwe organy, zawierały jasno przedstawione sprecyzowane informacje i odniesienia;
- 5) stosując system ECVET przestrzegają, zgodnie z krajowym ustawodawstwem i praktyką, wspólnych zasad dotyczących zapewniania jakości VET, określonych w konkluzjach Rady z dnia 28 maja 2004 r., w sprawie zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym w szczególności w odniesieniu do oceny, walidacji i uznawania efektów uczenia się;
- 6) zagwarantowały funkcjonowanie mechanizmów koordynacji i monitorowania na odpowiednich szczeblach, zgodnie z ustawodawstwem, strukturami i wymogami poszczególnych państw członkowskich, aby zapewnić jakość, przejrzystość i spójność inicjatyw mających na celu wdrożenie systemu ECVET,

UDZIELAJĄ POPARCIA ZAMIERZENIOM KOMISJI, BY:

- 1) wspierać państwa członkowskie w wykonywaniu zadań, o których mowa w pkt 1–6, oraz w stosowaniu zasad i specyfikacji technicznych systemu ECVET, określonych w załączniku II, szczególnie poprzez ułatwianie testowania, współpracy, wzajemnego uczenia się oraz promocję i podejmowanie działań informacyjnych i konsultacyjnych, z jednoczesnym zagwarantowaniem wszystkim zainteresowanym obywatelom dostępu do wytycznych odnośnie do stosowania systemu ECVET;
- 2) opracować przewodniki i narzędzia dla użytkowników systemu oraz dostosować odpowiednie dokumenty „Europass” we współpracy z państwami członkowskimi oraz krajowymi i europejskimi ekspertami i użytkownikami; pogłębiać specjalistyczną wiedzę w celu zwiększenia spójności i komplementarności systemu ECVET z europejskim systemem transferu i osiągnięć ECTS stosowanym w szkolnictwie wyższym we współpracy z ekspertami ds. kształcenia i szkolenia zawodowego i szkolnictwa wyższego oraz z użytkownikami na szczeblu europejskim i krajowym; a także regularnie informować o rozwoju systemu ECVET;
- 3) promować i współtworzyć wraz z państwami członkowskimi europejską sieć ECVET, skupiającą podmioty działające w sektorze VET oraz właściwe instytucje krajowe, która będzie zajmować się upowszechnianiem i wspieraniem systemu ECVET w państwach członkowskich i stanowić dla państw członkowskich trwałe forum wymiany informacji i doświadczeń; w ramach sieci utworzyć grupę użytkowników systemu ECVET, która będzie pomagać w uaktualnianiu przewodnika dla użytkowników systemu oraz wpływać na jakość i ogólną spójność współpracy służącej wdrażaniu systemu ECVET;
- 4) monitorować podejmowane działania, w tym wyniki testów i prób, a po dokonaniu wraz z państwami członkowskimi oceny i ewaluacji wspomnianych działań, sporządzać sprawozdanie – w terminie dnia 18 czerwca 2014 r. dla Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące zgromadzonych doświadczeń i wniosków na przyszłość, w tym, w razie konieczności, dokonywać we współpracy z państwami członkowskimi przeglądu i dostosowania niniejszego zalecenia, a także uaktualnienia załączników i wytycznych odnośnie do stosowania systemu.

Sporządzono w Brukseli, dnia 18 czerwca 2009 r.

W imieniu Parlamentu
Europejskiego
H.-G. PÖTTERING
Przewodniczący

W imieniu Rady
Štefan FÜLE
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

DEFINICJE

Do celów niniejszego zalecenia stosuje się następujące definicje:

- a) „kwalifikacja” oznacza formalny wynik procesu oceny i walidacji uzyskany w efekcie stwierdzenia przez właściwą instytucję, że osiągnięte przez daną osobę efekty uczenia się są zgodne z określonymi standardami;
 - b) „efekty uczenia się” oznaczają stwierdzenie tego, co uczący się wie, co rozumie i potrafi wykonać po ukończeniu procesu uczenia się, ujęte w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji;
 - c) „jednostka efektów uczenia się” (jednostka): oznacza składnik kwalifikacji, będący spójnym zbiorem wiedzy, umiejętności i kompetencji, który może podlegać ocenie i walidacji;
 - d) „osiągnięcia odpowiadające efektom uczenia się” (osiągnięcia) oznaczają zbiór indywidualnych efektów uczenia się danej osoby, które zostały ocenione i mogą być akumulowane do celów uzyskania kwalifikacji lub transferowane do innych programów kształcenia/uczenia się lub do innych kwalifikacji;
 - e) „właściwa instytucja” oznacza instytucję odpowiedzialną za opracowywanie i przyznawanie kwalifikacji lub uznawanie jednostek lub pełniącą inne funkcje związane z systemem ECVET, takie jak przyporządkowywanie punktów ECVET kwalifikacjom i jednostkom oraz ocena, walidacja i uznawanie efektów uczenia się zgodnie z zasadami i praktykami państw uczestniczących;
 - f) „ocena efektów uczenia się” oznacza metody i procesy prowadzące do określenia zakresu, w jakim uczący się faktycznie przyswoił określoną wiedzę, opanował określone umiejętności i zdobył określone kompetencje;
 - g) „walidacja efektów uczenia się” oznacza proces potwierdzania, że określone, poddane ocenie efekty uczenia się uzyskane przez uczącego się odpowiadają konkretnym efektom wymaganym w ramach jednostki lub kwalifikacji;
 - h) „uznawanie efektów uczenia się” oznacza proces oficjalnego poświadczania uzyskanych efektów uczenia się poprzez przyznanie pełnych kwalifikacji lub ich elementów składowych - jednostek uczenia się;
 - i) „punkty ECVET” oznaczają liczbowe określenie ogólnej wartości efektów uczenia się w ramach kwalifikacji oraz względnej wartości jednostek w stosunku do pełnej kwalifikacji.
-

ZAŁĄCZNIK II

SYSTEM ECVET – ZASADY I SPECYFIKACJE TECHNICZNE

System ECVET to techniczne ramy transferu, uznawania oraz – w stosownych przypadkach – akumulacji efektów uczenia się poszczególnych osób, tak by mogły one uzyskać określone kwalifikacje. Narzędzia i metody systemu ECVET obejmują opis kwalifikacji w kategoriach jednostek uczenia się wraz ze związanymi z nimi punktami, proces transferu i akumulacji oraz dokumenty uzupełniające, takie jak porozumienia o programie zajęć, indywidualne wykazy osiągnięć oraz przewodniki dla użytkowników systemu ECVET.

System ECVET ma ułatwić uznawanie efektów uczenia się, zgodnie z krajowym ustawodawstwem, w ramach mobilności, do celów uzyskiwania kwalifikacji. Należy odnotować, że system ECVET nie nadaje obywatelom żadnych nowych uprawnień do tego, aby efekty uczenia się i punkty ECVET były automatycznie uznawane. Jego zastosowanie do określonych kwalifikacji odbywa się zgodnie z ustawodawstwem obowiązującym w państwach członkowskich oraz zgodnie z obowiązującymi w nich przepisami i uregulowaniami, i opiera się na następujących zasadach i specyfikacjach technicznych:

1. Jednostki efektów uczenia się

Jednostka jest elementem kwalifikacji, na który składa się spójny zbiór wiedzy, umiejętności i kompetencji, który można poddać ocenie i walidacji wraz z towarzyszącymi mu punktami ECVET. Kwalifikacja z reguły składa się z szeregu jednostek; tworzy ją określony zbiór tych jednostek. Osoba ucząca się może zatem uzyskać kwalifikację poprzez akumulowanie wymaganych jednostek w różnych krajach i w różnych kontekstach (uczenie się formalne, a w stosownych przypadkach, pozaformalne i nieformalne), z poszanowaniem krajowego ustawodawstwa dotyczącego akumulacji jednostek i uznawania efektów uczenia się.

Jednostki składające się na kwalifikację powinny być:

- opisane w czytelnych i zrozumiałych kategoriach poprzez odwołanie się do wiedzy, umiejętności i kompetencji, które się na nie składają;
- skonstruowane i zorganizowane w taki sposób, aby były spójne z daną kwalifikacją;
- skonstruowane w taki sposób, aby możliwa była indywidualna ocena i walidacja efektów uczenia się składających się na daną jednostkę.

Jednostka może być specyficzna dla jednej kwalifikacji lub wspólna dla kilku kwalifikacji. Zakładane efekty uczenia się składające się na daną jednostkę można uzyskać niezależnie od miejsca i sposobu ich uzyskania. A zatem jednostka zasadniczo nie powinna być mylona ze składnikiem formalnego programu kształcenia lub szkolenia.

Zasady i procedury, według których należy określać cechy jednostek efektów uczenia się oraz łączyć i akumulować te jednostki w ramach określonych kwalifikacji, są opracowywane przez właściwe instytucje oraz partnerów zaangażowanych w proces kształcenia/szkolenia zgodnie z zasadami danego kraju lub regionu.

Specyfikacje jednostki powinny obejmować:

- ogólną nazwę jednostki;
- w stosownych przypadkach, ogólną nazwę kwalifikacji (jednej lub kilku), do której odnosi się dana jednostka;
- poziom kwalifikacji w odniesieniu do europejskich ram kwalifikacji (EQF), a, w stosownych przypadkach, do krajowych ram kwalifikacji („NQF”), wraz z towarzyszącymi danej kwalifikacji punktami ECVET;
- zakładane efekty uczenia się składające się na tę jednostkę;
- procedury i kryteria oceny tych efektów uczenia się;

- punkty ECVET związane z jednostką;
- określenie, do kiedy dana jednostka zachowuje ważność, jeżeli ma to zastosowanie.

2. Transfer i akumulacja efektów uczenia się, partnerstwa systemu ECVET

W systemie ECVET, jednostki efektów uczenia się uzyskane w określonym kontekście są oceniane, a następnie – jeżeli ocena przebiegnie pomyślnie – przenoszone do innego kontekstu. W tym drugim kontekście, właściwa instytucja dokonuje ich walidacji i uznania, potwierdzając tym samym spełnienie części wymogów warunkujących uzyskanie przez daną osobę określonej kwalifikacji. Jednostki efektów uczenia się mogą być następnie akumulowane celem uzyskania pełnej kwalifikacji, zgodnie z przepisami danego kraju lub regionu. Procedury i wytyczne związane z oceną, walidacją, akumulacją i uznawaniem jednostek efektów uczenia się są opracowywane przez właściwe instytucje oraz partnerów zaangażowanych w proces kształcenia/szkolenia.

Transfer osiągnięć w oparciu o system ECVET, stosowany do efektów uczenia się uzyskanych w formalnym kontekście uczenia się, należy ułatwić poprzez tworzenie partnerstw i sieci właściwych instytucji, uprawnionych, każda na własnym obszarze działania, do nadawania pełnych kwalifikacji lub jednostek oraz przyznawania osiągnięć za efekty uzyskane w uczeniu się, dla celów ich transferu i walidacji.

Tworzenie partnerstw ma na celu:

- ustanowienie ogólnych ram współpracy i sieci kontaktów między partnerami, określonych w porozumieniach o partnerstwie („MoU”) (ang. Memorandum of Understanding), które tworzą atmosferę wzajemnego zaufania;
- ułatwienie partnerom dokonywania specjalnych ustaleń odnośnie do transferu osiągnięć na potrzeby uczących się.

Porozumienie o partnerstwie powinno potwierdzać, że partnerzy:

- wzajemnie akceptują swój status jako właściwych instytucji;
- uznają, że stosowane przez drugą stronę kryteria i procedury zapewniania jakości oraz oceny, walidacji i uznawania są odpowiednie do celu transferu osiągnięć;
- zgadzają się na warunki działania partnerstwa, zwłaszcza w odniesieniu do celów, czasu trwania i ustaleń dotyczących możliwości aktualizacji porozumienia o partnerstwie;
- uznają porównywalność określonych kwalifikacji do celu transferu osiągnięć, przy zastosowaniu poziomów referencyjnych ustalonych przez EQF;
- są świadomi tego, które podmioty i właściwe instytucje mogą oprócz nich brać udział w opisywanym procesie i jakie mogą pełnić w nim funkcje.

W przypadku gdy system ECVET byłby stosowany do efektów uczenia się uzyskanych w kontekście pozaformalnym lub nieformalnym lub poza ramami określonymi w porozumieniu o partnerstwie, właściwa instytucja, która jest upoważniona do nadawania pełnych kwalifikacji lub ich elementów składowych – jednostek lub przyznawania osiągnięć, powinna ustanowić procedury i mechanizmy służące identyfikowaniu, walidacji i uznawaniu takich efektów uczenia się poprzez przyznawanie odpowiednich jednostek i odpowiadających im punktów ECVET.

3. Porozumienie o programie zajęć i indywidualny wykaz osiągnięć

Aby umożliwić transfer osiągnięć, w którym bierze udział dwóch partnerów i mobilna osoba ucząca się, dwie instytucje właściwe, zaangażowane w proces kształcenia/szkolenia i walidacji oraz osoba ucząca się zawierają – w ramach porozumienia o partnerstwie – porozumienie o programie zajęć. Powinno ono:

- zawierać rozróżnienie na właściwą instytucję „macierzystą” i „goszczącą” (!);
- określać szczególne warunki dotyczące danego okresu mobilności, takie jak tożsamość uczącego się, długość okresu mobilności, zakładane efekty uczenia się i odpowiadające im punkty ECVET.

(!) Instytucja macierzysta jest instytucją, która dokona walidacji efektów uczenia się uzyskanych przez uczącego się i uzna je. Instytucja goszcząca to instytucja zapewniająca kształcenie/szkolenie umożliwiające uzyskanie określonych efektów uczenia się i oceniająca te efekty.

Porozumienie o programie zajęć powinno stwierdzać, że jeżeli uczący się uzyskał zakładane efekty uczenia się i otrzymał pozytywną ocenę od instytucji goszczącej, to instytucja macierzysta powinna dokonać ich walidacji i uznać je – zgodnie z zasadami i procedurami ustanowionymi przez właściwą instytucję – jako część wymogów, które należy spełnić, by uzyskać określoną kwalifikację.

Transfer między partnerami może odnosić się do efektów uczenia się uzyskanych w kontekście formalnym oraz – w stosownych przypadkach – w kontekście pozaformalnym lub nieformalnym. W związku z powyższym transfer osiągnięć odpowiadających efektom uczenia się odbywa się w trzech etapach:

- instytucja goszcząca ocenia efekty uczenia się i przyznaje uczącemu się punkty ECVET. Efekty uczenia się i odpowiadające im punkty ECVET są zapisywane w „indywidualnym wykazie osiągnięć”⁽¹⁾ uczącego się;
- instytucja macierzysta dokonuje walidacji punktów ECVET, które w odpowiedni sposób dokumentują osiągnięcia uczącego się;
- instytucja macierzysta uznaje uzyskane efekty uczenia się. Uznanie to prowadzi do zaliczenia jednostek i przyznania należnych za nie punktów ECVET zgodnie z zasadami systemu macierzystego.

Warunkiem walidacji i uznania przez właściwą instytucję macierzystą jest pozytywna ocena efektów uczenia się przez właściwą instytucję goszczącą, zgodnie z ustalonymi procedurami i kryteriami zapewniania jakości.

4. Punkty ECVET

Punkty ECVET stanowią uzupełniające liczbowe źródło informacji o kwalifikacjach i jednostkach. Nie mają one wartości w oderwaniu od uzyskanych efektów uczenia się dotyczących konkretnej kwalifikacji, do której się odnoszą, natomiast odzwierciedlają fakt uzyskania i akumulacji jednostek uczenia się. Aby umożliwić jednolite podejście do stosowania punktów ECVET, zakłada się, że efektem uczenia się, uzyskiwanym w ciągu jednego roku formalnego kształcenia i szkolenia zawodowego, w pełnym wymiarze godzin, odpowiada 60 punktów ECVET.

W systemie ECVET punkty przyporządkowuje się zazwyczaj w dwóch etapach: punkty ECVET przydziela się najpierw określonej kwalifikacji jako całości, a następnie jej poszczególnym jednostkom. Jako punkt odniesienia dla danej kwalifikacji przyjmuje się wybrany formalny kontekst uczenia się i na podstawie danej kwalifikacji przydziela się określoną całkowitą liczbę punktów zgodnie z konwencją. Następnie punkty ECVET z tej puli przyporządkowuje się poszczególnym jednostkom, w zależności od ich względnej wagi w ramach danej kwalifikacji.

W przypadku kwalifikacji, dla których nie ma wzorcowej ścieżki kształcenia, punkty ECVET można przyporządkowywać szacunkowo, na podstawie porównania z innymi kwalifikacjami uzyskiwanymi we wzorcowym kontekście formalnym. Aby zapewnić porównywalność kwalifikacji, właściwa instytucja powinna wziąć pod uwagę równorzędny poziom EQF lub ewentualnie NQF (ang. National Qualifications Framework) lub podobieństwo efektów uczenia się w ściśle powiązanej dziedzinie zawodowej.

Względną wagę jednostki w stosunku do kwalifikacji należy określić zgodnie z następującymi kryteriami, traktowanymi samodzielnie lub łącznie:

- względne znaczenie efektów uczenia się, które składają się na daną jednostkę, dla uczestnictwa w rynku pracy, zdobycia w przyszłości wyższych kwalifikacji lub dla integracji społecznej;
- trudność, zakres i objętość efektów uczenia się w ramach danej jednostki;
- wysiłek, jaki uczący się musi włożyć w zdobycie wiedzy, umiejętności lub kompetencji wymaganych w ramach danej jednostki.

Wyrażona w punktach ECVET względna waga określonej jednostki, wspólnej dla kilku kwalifikacji, może różnić się w zależności od tego, o jaką kwalifikację chodzi.

Przyporządkowanie punktów ECVET stanowi zazwyczaj jeden z etapów opracowywania kwalifikacji i jednostek uczenia się. Zajmuje się tym właściwa instytucja odpowiedzialna za tworzenie i funkcjonowanie kwalifikacji lub instytucja specjalnie do tego upoważniona. W krajach, w których istnieje już krajowy system transferu osiągnięć, właściwe instytucje ustalają sposób przeliczania punktów krajowych na punkty ECVET.

⁽¹⁾ Indywidualny wykaz osiągnięć jest dokumentem wyszczególniającym uzyskane przez uczącego się efekty uczenia się, przyznane jednostki uczenia się i punkty ECVET.

Zdobycie kwalifikacji lub zaliczenie jednostki powoduje przyznanie należnych punktów ECVET, niezależnie od czasu, który jest faktycznie potrzebny do ich uzyskania.

Transfer jednostki wiąże się zazwyczaj z transferem związanych z nią punktów ECVET, co pozwala na ich uwzględnienie – zgodnie z przepisami krajowymi lub regionalnymi – podczas uznawania efektów uczenia się, poddanych transferowi. W razie konieczności, właściwa instytucja może ponownie rozważyć, ile punktów ECVET należy wziąć pod uwagę w danym przypadku, pod warunkiem, że ustanowione do tego celu zasady i metody są przejrzyste i opierają się na zasadach zapewniania jakości.

Każda uzyskana w ramach pozaformalnego lub nieformalnego uczenia się kwalifikacja, dla której można określić wzorcową ścieżkę kształcenia, oraz odpowiadające jej jednostki otrzymuje tyle samo punktów ECVET, co ścieżka wzorcowa, ponieważ w ich toku uzyskuje się takie same efekty uczenia się.
